

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว ได้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของไทย การเตรียมคนให้พร้อมเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ (สุรศักดิ์ ปานเฮ. 2545 : 25 - 31) การพัฒนาประเทศให้ดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชากร ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าคุณภาพของคนขึ้นอยู่กับคุณภาพของการศึกษา และคุณภาพของการศึกษาขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นหลัก (สุจิตรา พัฒนภูมิ. 2542 : 7) ดังนั้น ครูซึ่งเป็นบุคลากรสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา จึงต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นครูที่ดี เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการกระตุ้นช่วยเหลือผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ บุคลากรครูต้องเป็นที่ยอมรับนับถือในฐานะปวงชนนียบบุคคลและเป็นที่ไว้วางใจของผู้ปกครอง เป็นผู้ร่วมงานที่ดี ในสถานศึกษา เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และเป็นบุคคลที่ไม่มีปัญหาส่วนตัวที่เป็นอุปสรรคต่อการสอน (ไพบุลย์ แจ่มพงษ์. 2543 : 27)

การจัดการศึกษาหรือการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดนั้น ครูซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษาต้องมีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ เพราะครู คือ ผู้อำนวยการความสะดวกและเป็นแหล่งความรู้ในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามมาตรา 24 ที่มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542 : 8) ที่ได้สรุปว่า การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลทำความเข้าใจ ศึกษวิเคราะห์แปลความ ตีความ สร้างความหมาย สังเคราะห์ข้อมูล และสรุปเป็นข้อความรู้

การสร้างความรู้ไม่ได้หมายความว่าต้องได้ความรู้เป็นเรื่องใหม่ที่ไม่เคยรู้มาก่อนซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เกิดการพัฒนาสมองได้ มีการปรับแต่งประสบการณ์เดิม

2. ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน แลกเปลี่ยนและเรียนรู้ข้อมูล ความคิด และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เป็นการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งนอกจากจะได้ความรู้แล้วยังมีโอกาส เกิดการเรียนรู้การอยู่ด้วยกันในสังคม หรือปฏิสัมพันธ์ทางอารมณ์ โดยมีโอกาสรับรู้ความรู้สึกต่อสิ่งต่าง ๆ หรือมีอารมณ์ร่วมต่อเหตุการณ์ดังกล่าวได้ด้วย

3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในด้านร่างกาย อารมณ์ ปัญญา และสังคมในการเรียนรู้ ซึ่งให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงบทบาทในกิจกรรมการเรียนการสอนได้เคลื่อนไหวร่างกาย ทำให้กระฉับกระเฉงตื่นตัวอยู่เสมอ ในส่วนนี้นักเรียนจะได้มีส่วนร่วมทางร่างกาย

4. ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการและมีผลงานจากการเรียนรู้ นักเรียนได้มีโอกาสใช้กระบวนการเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้ถึงความรู้สึก สมัยครุสมาน สามัคคี รักใคร่กัน จากการได้ทำกิจกรรม ร่วมมือร่วมแรงทำงาน โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ หรือการได้รับความรู้จากการตอบคำถามของครูหรือการอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้สึกจากเพื่อนในส่วนนี้นักเรียนจะได้มีโอกาสได้มีส่วนร่วมทางอารมณ์และสังคม

5. ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์หรือใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งนักเรียนมีโอกาสได้นำความที่สร้างขึ้นเองไปใช้ประโยชน์ในสถานการณ์อื่น ที่มีความคล้ายคลึงหรือเกี่ยวข้องกันเป็นการได้ทดสอบความรู้ นำมาซึ่งความภาคภูมิใจ ความพอใจเป็นการเสริมแรงให้อยากเรียนรู้ต่อไป

ด้วยความสำคัญของผู้เรียนดังกล่าว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 23 จึงได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนว่า “การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา” ซึ่งหมายถึง ผู้สอนต้องบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ และการเรียนรู้คุณธรรม ทั้งนี้ต้องพยายามนำกระบวนการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เนื้อหา และกระบวนการต่าง ๆ เข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม มีการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกันโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (กรมวิชาการ. 2545 : 4) โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการมีความสำคัญต่อหลักสูตรและการเรียนการสอน คือ (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. 2545 : 3)

1. เรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นวิถีชีวิตประจำวันของผู้เรียนมีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน ไม่ได้แยกส่วนออกจากกันเป็นเรื่อง ๆ แบบรายวิชาเรียนข้อค้นพบทั้งทางทฤษฎี

การเรียนรู้และผลวิจัยทางการศึกษาดังข้างต้นตรงกันว่าผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นและเรียนรู้อย่างมีความหมายเมื่อบูรณาการเข้ากับชีวิต

2. ปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดนหรือยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) สรรพศาสตร์ทั้งหลายที่มีมากมายในโลกได้รับการจัดระบบที่ดีเชื่อมโยงกับเรื่องราวที่ค้นพบใหม่ ทุกคนมีสิทธิเท่า ๆ กันในการแสวงหาได้มากขึ้น สะดวกขึ้น ฟังฟัง ผู้สอนน้อยลง ผู้สอนจึงจำเป็นที่จะต้องเลือกเฉพาะสาระที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตที่ผู้เรียนต้องการโดยใช้เวลาเท่าเดิม
3. ไม่มีหลักสูตรวิชาใดเพียงวิชาเดียวที่สำเร็จรูปและสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาทุกอย่างที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงได้
4. การเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงหรือเกี่ยวข้องกันจะช่วยลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา ลดระยะเวลาเรียน ลดภาระงานผู้สอน ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมายมากขึ้น
5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนได้ใช้ความรู้ ความคิด ความสามารถและทักษะที่หลากหลายในการเข้าร่วมกิจกรรม

ด้วยความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จึงได้ดำเนินการพัฒนาครูซึ่งเป็นบุคลากรสำคัญทางการศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการ 6 ขั้นตอน คือ การกำหนดหัวเรื่อง การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ การวางแผนการสอน การปฏิบัติการสอนตามแผนการเรียนรู้ และการประเมินผล การเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2547 : 10) โดยมุ่งเน้นพัฒนาครูให้เกิดความตระหนัก มองเห็นความสำคัญของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ และสามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพทุกด้าน ให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข มีคุณลักษณะสอดคล้องตามกรอบของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

โรงเรียนบ้านหนองฮี อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นโรงเรียนหนึ่งที่ดำเนินการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยโรงเรียนได้ส่งครูซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษาเข้ารับการอบรมที่กลุ่มโรงเรียนหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จัดขึ้น เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ แต่จากการประเมินการจัดการศึกษาในปีการศึกษา 2547

โดยการสัมภาษณ์ พบว่า หลังจากที่ผ่านมาการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมาแล้ว ครูโรงเรียนบ้านหนองฮียังมีพฤติกรรมการสอนที่มุ่งให้นักเรียนท่องจำเนื้อหาและจดบันทึกตามหนังสือ หรือฟังครูพูดหน้าชั้นแล้วจดบันทึกตามครู ซึ่งเป็นผลทำให้ผู้เรียนขาดการส่งเสริมเพื่อให้มีโอกาสแสวงหาความรู้นอกห้องเรียน ผู้เรียนไม่สามารถค้นหาคำความรู้ได้ด้วยตนเอง นอกจากนั้นครูยังขาดประสบการณ์ในการบูรณาการเนื้อหา การสร้างบรรยากาศ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ ทั้งการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน และนักเรียนกับครู ทำให้นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนของครู รวมทั้งและขาดทักษะในการการอภิปรายและวิเคราะห์ปัญหา นอกจากนั้นครูไม่จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ประยุกต์ใช้ หรือการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ๆ เพื่อนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันอย่างชัดเจน ส่งผลให้นักเรียนเกิดความเฉื่อยชา ขาดความคิดสร้างสรรค์ และเกิดความเบื่อหน่ายกับการเรียน จากสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้ทราบว่าครูโรงเรียนบ้านหนองฮี ขาดความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการตามกระบวนการ 6 ขั้นตอน คือ การกำหนดหัวเรื่อง การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ การวางแผนการสอน การปฏิบัติการสอนตามแผนการเรียนรู้ และการประเมินผล การเรียนรู้ (โรงเรียนบ้านหนองฮี. 2547 : 12)

ด้วยความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองฮี เห็นว่าหากครูผู้สอนได้รับการพัฒนาโดยเปลี่ยนกระบวนการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเองแบบองค์รวมแล้ว จะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพและมีลักษณะที่พึงประสงค์ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจวิจัยการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยจะส่งผลให้ครูโรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน สังคม และประเทศชาติต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิด

เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอน (กรมวิชาการ. 2544. 31-32) ดังนี้

1. การกำหนดหัวเรื่อง
2. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
3. การกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้
4. การวางแผนการสอน
5. การปฏิบัติการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้
6. การประเมินผลการเรียนรู้

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยการพัฒนาคู่มือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคู่มือโรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ
2. เพื่อพัฒนาคู่มือโรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ให้มีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้
3. เพื่อพัฒนาคู่มือโรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ให้มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาคู่มือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 7 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้วิจัย

1.1.2 ผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายและเป็นผู้ให้ข้อมูล

หลัก จำนวน 6 คน ประกอบด้วย

- 1) ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
- 2) ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
- 3) ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

4) ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

5) ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

6) ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 33 คน ประกอบด้วย

1.2.1 วิทยากรและผู้นิเทศ จำนวน 3 คน ทำหน้าที่เป็นวิทยากรอบรม ปฏิบัติการ นิเทศติดตามการดำเนินงาน สะท้อนผลการพัฒนา และให้ข้อมูลเพิ่มเติม ประกอบด้วย

1) ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

2) นายศักดิ์พงษ์ หอมหวาน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน

บ้านเม็กดำ

3) ผู้วิจัย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองฮี

1.2.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวนชั้นละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน ทำหน้าที่ให้ข้อมูลเพิ่มเติมด้านความพึงพอใจ เพื่อสะท้อนผลการพัฒนา

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 6 คน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจและความสามารถของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ก่อนและหลังการพัฒนา

3. กลยุทธ์ในการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ การวิจัยการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา คือ การอบรมปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศภายใน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research Principle) ตามแนวคิดของ เคมมิส และแม็กแท็กการ์ด (ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. 2537 : 3-6 ; อ้างอิงมาจาก Kemmis and McTaggart. 1991 : 169-170) เพื่อพัฒนาครูโรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ให้มีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอน โดยดำเนินการเป็น 3 วนรอบ แต่ละวนรอบ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน (PAOR) ได้แก่ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection)

5. ระยะเวลาในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ระหว่างเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2548 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2549

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยการพัฒนาคู่มือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียน บ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงเนื้อหาสาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกัน และเกิดเป็นองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

2. การพัฒนาคู่มือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถให้กับครูโรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการตามกระบวนการโดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การอบรมปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศภายใน โดยมีวัตถุประสงค์การพัฒนา ดังนี้

2.1 เพื่อพัฒนาคู่มือโรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2.2 เพื่อพัฒนาคู่มือโรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ให้มีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้

2.3 เพื่อพัฒนาคู่มือโรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ให้มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้

3. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของครูโรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้ง 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย

3.1 การกำหนดหัวเรื่อง หมายถึง การศึกษาหลักสูตร และการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกัน

3.2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ หมายถึง การศึกษาจุดประสงค์ของวิชาหลักและวิชาการที่จะนำมาบูรณาการ และกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอนสำหรับหัวข้อนั้น ๆ เพื่อวัดผลและประเมินผล

3.3 การกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดเนื้อหาสาระสำหรับการเรียนการสอนให้สนองจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

3.4 การวางแผนการสอน หมายถึง การกำหนดรายละเอียดของการสอน ตั้งแต่ต้นจนจบ โดยมีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ คือ ผังมโนทัศน์ แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ ผังวิเคราะห์เนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้หรือเนื้อหา สื่อการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดประเมินผล แหล่งการเรียนรู้ การมอบหมายงาน บันทึกหลังการสอน

3.5 การปฏิบัติการสอนตามแผนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งมีการสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนของนักเรียน ความสัมพันธ์กันของกิจกรรมการเรียนการสอน ผลสำเร็จของการสอนตามจุดประสงค์ โดยบันทึกจุดเด่น จุดด้อยไว้สำหรับการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

3.6 การประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การนำผลที่ได้บันทึกรวบรวมไว้ในขณะปฏิบัติการสอน มาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. การอบรมปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจให้กับครูโรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอน โดยมีวิทยากรอบรมปฏิบัติการ คือ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 และนายศักดิ์พงษ์ หอมหวาน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเม็กดำ

5. การศึกษาดูงาน หมายถึง การดำเนินการพัฒนาครูโรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอน รวมทั้งได้รับประสบการณ์ตรงโดยการเดินทางไปศึกษาในสถานศึกษาที่กำหนดไว้ คือ โรงเรียนบ้านน้ำสร้างหนองบะ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

6. การนิเทศภายใน หมายถึง การให้การช่วยเหลือ แนะนำครูโรงเรียน

บ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอน โดยผู้นิเทศ คือ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 นายศักดิ์พงษ์ หอมหวาน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเม็กดำ และผู้วิจัย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองฮี

7. การวิจัยปฏิบัติการ หมายถึง การวิจัยที่กลุ่มผู้วิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการพัฒนาครูโรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ให้มีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอน โดยดำเนินการเป็น 3 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน (PAOR) ได้แก่ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection)

8. การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลโดยวิธีแบบสามเส้า (Triangulation) หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาตรวจสอบร่วมกัน 3 รูปแบบ โดยศึกษาและทำความเข้าใจข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมดหลาย ๆ รอบ แล้วหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเพื่อสร้างเป็นข้อสรุปร่วมกัน เพื่อยืนยันข้อค้นพบที่ได้จากการพัฒนาครูโรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลโดยใช้วิธีการแบบสามเส้า (Triangulation) ประกอบด้วย การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลโดยใช้หลักการสามเส้าด้านข้อมูล การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลโดยใช้หลักการสามเส้าด้านผู้วิจัย และการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลโดยใช้หลักการสามเส้าด้านวิธีการ ดังนี้

8.1 การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลโดยใช้หลักการสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) หมายถึง การนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยมีระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการพัฒนา ระหว่างการดำเนินงาน และเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานตามกลยุทธ์การอบรมปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศภายในมาตรวจสอบ เพื่อยืนยันข้อค้นพบที่ได้จากการพัฒนาครูโรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอน ซึ่งเป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ชี้แจงจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นหลัก

8.2 การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลโดยใช้หลักสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) หมายถึง การนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย และ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการพัฒนาครูโรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอน ซึ่งเป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ยึดเอากลุ่มผู้ร่วมวิจัย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นหลัก

8.3 การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลโดยใช้หลักสามเส้าด้านวิธีการ (Methodological Triangulation) หมายถึง การนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์จากการใช้แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง วิธีการสังเกตจากการใช้แบบสังเกต และวิธีการประเมินจากการใช้แบบประเมินมาตรฐานตรวจสอบ เพื่อยืนยันข้อค้นพบที่ได้จากการพัฒนาครูโรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอน ซึ่งเป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ยึดเอาความหลากหลายของวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นหลัก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ดังนี้

1. ครูโรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการในรายวิชาที่รับผิดชอบตามขั้นตอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและความสามารถของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการตามขั้นตอน ก่อนและหลังการพัฒนา
3. เพื่อใช้เป็นข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนบ้านหนองฮี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการพัฒนาการนิเทศภายในและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ
4. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจเพื่อประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ